

A. Ü. VETERİNER FAKÜLTESİ DOĞUM B. VE JİNEKOLOJİ
KLİNİĞİNDE KEDİ VE KÖPEK OVARIECTOMİ'SİNDE TATBİK
EDİLEN METODLAR VE ALINAN SONUÇLAR ÜZERİNDE
İNCELEME

Hüseyin ERK

C. AKKAYAN (*)

Turan ARTUN (**)

Batı ülkelerinde olduğu gibi memleketimizde de kedi ve köpeklerin süs hayvanı olarak beslenmeleri gün geçtikçe revaç bulmakta, kliniğimize olduğu gibi serbest meslektaşlara ve diğer kliniklere de kedi-köpek hastalıkları için müracaat edenlerin sayısı artmaktadır. Bu hayvanlara büyük bir ihtimamla bakan sahipleri, çoğalmalarının vereceği rahatsızlıktan kurtulmak ve bilhassa kızgınlık zamanındaki huzursuzluğu ortadan kaldırmak için kısırlaştırılmalarını istemektedirler. Bu sebepten pratikte çalışan meslektaşların gerek maddi menfaatleri, gerekse perestij sağlamaları bakımından ovariectomi operasyonunu yapmaları artık kaçınılmaz bir gerçek olarak kendini hissettiriyor.

Memleketimizde kedi ve köpeklerde ovariectomi hakkında türkçe etraflı bir yazıya rastlamış değiliz. Kliniğimizde halen tatbik etmekte olduğumuz ovariectomi tekniğini ve son beş yılda yapılan operasyonlar hakkındaki müşahedelerimizi bildirerek pratik yapan meslektaşlarımıza faydalı olabileceğimiz sanısıyla bu yazıyı hazırladık.

Literatür bilgi: Bir şahsı üreme kudretinden mahrum etmek maksadıyla yapılan şirurjikal operasyona «castration» denir. Castration dişilerde yapılırsa «ovariotomi» daha doğrusu «ovariectomi» ismini alır (1).

Ovariectomi'den önce hayvanın genel muayenesinin yapılması ve operasyon için gün verilmesi uygundur. Bu muayene esnasında aşağı-

(*) Celâlettin Akkayan, Doğum B. ve Jinekoloji Kürsüsü Asistanı.

(**) Turan Artun, A. Ü. Veteriner Fakültesi Şirurji, Doğum ve Jinekoloji Müteahhasıs namzedi.

daki hususlara dikkat edilir: a — Genel durum; operasyonun selâmeti için tam bir muayene yapılır, aynı gün ve operasyon günü beden ısısı alınır. Hasta, nekahat devrinde olanlar, gebeler operasyona tabi tutulmazlar. b — Yaş; kediler için ortalama yaş 6-8 aylık en uygun olanıdır. Bununla beraber her yaşta operasyon yapılabilir (4, 5, 7). Köpeklerde dikışsiz olarak ovariectomi yapılabilmesi için en uygun yaş 3-4 aylıktır (2). c — Mevsim; çok soğuk ve çok sıcak aylarda operasyon kontraendikedir (1,4). d — Irk; kçültür ırkları (Siyam, İran kedileri) operasyona daha hassasdırlar (5). e — Cins; operasyona getirilen hayvanın cinsini tesbit etmek çok mühimdir. Ovariectomi operasyonu için gönderilen hayvanlardan erkek çıkan bir çok vak'alara şahit olduk (4, 5). Ovariectomi operasyonu gebelikle kızgınlığı bertaraf etmek için sıhhatli hayvanlarda ve genital organların bazı hastalıklarında tatbik edilir. Östrüsü ortadan kaldırması her zaman mümkün değildir. Nitekim bazı vak'alarda kedi ve köpeklerin ovaryumları tamamen extirpe edildiği halde kızgınlık belirtileri gösterdikleri ve hatta çiftleştikleri müşahede edilmiştir (6).

Operasyon öncesi hazırlık: Operasyona tabi tutulacak hayvanı 24-36 saatlik su (şekerli su) diyetine tabi tutmak (5), veya 48 saat önceden itibaren sütle besleyip son 24 saat aç bırakmak (4) uygun olur.

Seçim yeri: Operasyon iki yoldan yapılabilir. a — Linea alba; buradan yapılan ensizyondan çalışmak çok kolay olmakla beraber yarının enfekte olması ve evantrasyon tehlikesi vardır. b — Fossaparalumbalis; operasyonu sol açıklık çukurluğundan yapmak tercih edilir. Bu saha, önde son kosta, arkada ilium'un dış açısı ile sınırlıdır. Enzisyon son kosta ve kalçadan eşit uzaklıkta, bel altı kaslarının çıkıntısının hemen altından başlayıp aşağı ve arkaya gider (5).

Fossaparalumbalis'ten yapılan operasyon kedi ve köpeklerin, diğer hayvanlardan ayrı olarak, hususi surette oturuşlarından dolayı da daha uygun bir seçim yeridir (6).

Anatomik durum: Deri, deri altı dokusu, M. Obliquus ext, M. Obliquus int., M. Transversus ve periton. Birincisi; M. obliquus int. la M. transversus arasında, bel bölgesine yakın olmak üzere, ikincisi; Periton ile M. transversus arasında iki yağlı aralık vardır (5). Bu aralıklar, dikkat edilmezse, operatörü yanıltabilir. Zira karın boşluğuna ulaşıldığı sanısını uyandırır.

Anestezi: Operasyon için daha önceden diyete alınan kedi ve köpeklere genel anestezi yapılması rahat çalışma bakımından uygundur (4).

Köpeklerde bilhassa jinekolojik operasyonlarda intravenöz chloral hydrate enjeksiyonu ile mükemmel bir genel anestezi temin edilmektedir. Canlı kiloya 0,29 gram chloral hydrate % 10 luk solüsyon halinde ılık ve yavaş yavaş damara enjekte edilerek, ortalama bir saat süren genel anestezi temin edilir. Gerek narkoza girerken ve gerekse uyanırken hiç bir salivasyon ve eksitasyon görülmez (3).

Kediler için en ideal narkoz, eter inhalasyonu ile temin edilenidir (1).

Kedi ve köpeklerde nembotal-novalgine karışımı enjeksiyonu ile mükemmel bir genel anestezi temin edilir. Hayvan tam bir narkoza girer, operatörün çok rahat çalışmasını temin eden iyi bir rolaksiyon meydana gelir. Yegâne sakıncası hayvanın uzun uyumasıdır; 24 bazan 48 saat anesteziye kalır. Nembotal'in % 3 — % 6 lık solüsyonları köpeklerde damar içi; kedilerde periton içi kullanılır. Canlı kiloya (0, 029) gram hesabıyla ve hayvanın cüssesine göre 1-4 cc % 50 lik sol. novalgine ilâve edilerek verilir (8).

Operasyon tekniği: Operasyona başlamadan önce aletler sterilize edilir. Hayvan, başı aşağı meyilli olacak şekilde sağ tarafına, basküle edilen masaya yatırılır. Operatör, ayaklar, yardımcı karşıda bel tarafında her alır ve ayaklar bağlanmak suretiyle tesbit edilir (4,5).

Operasyon dört zamanı ihtiva eder; 1 — derinin ve kasların enzisiyonu, 2 — süperfisiyel ovaryumun çıkarılması, 3 — sağ ovaryumun çıkarılması, 4 — dikiş ve pansuman tâtbihi (1,5).

Operasyondan sonra yaranın perprimam iyileşmesini temin için ihtimam göstermelidir. Lokal ve genel enfeksiyona karşı gerekli tetbirleri almalıdır (5).

Operasyon sonunda kızgınlık ortadan kalkar. Hayvanlar sakinleşir ve yağlanmaya istidat kazanırlar. Bununla beraber genital belirtiler görülebilir. Bu, kesilen ovaryumlardan kalan bir parçanın veya seksüel hormon doğurucusu gibi kabul edilen sürrenal'lerin faaliyetine hamledilebilir (5).

Alfort'da son beş yıl içinde yapılan kedi ovariektomi'lerinde ölüm nisbeti % 1, perprimam iyileşme % 95, tesbit edilmiştir. Geriye kalanlar da takip edilememiş veya başka yere gitmiş vak'alardır (5).

Kliniğimizde kedi ve köpeklerin ovariektomi'sinde tatbik ettiğimiz teknik:

Ovariektomi yaptırmak üzere getirilen hayvanların evvelâ genel muayenesi yapıp aşağıdaki hususlara dikkat edilir: cinsi; hayvanın

dişi olup olmadığı dikkatlice kontrol edilir. Zira son bir yıl içinde, kliniğimize fakültemiz talebeleri ve hayvan sahipleri tarafından bir birinden ayrı vak'alar halinde dört erkek kedi, dişi zannı ile ovariectomi yapılmak üzere getirildi. Yaş; 8 aydan büyük her yaşdaki kediye operasyon yapılmaktadır. Genel muayene; solunum, sindirim ve dolaşım sistemlerinin muayenesi yapıp, beden ısısı alınır, bu arada hayvanın gebe olup olmadığı tesbit edilir. Beden ısısı yüksek ve gebe olanların operasyonundan vaz geçilir. Mevsim; her mevsimde ovariectomi yapmakla beraber, çok soğuk ve çok sıcak aylarda yapmamaya gayret ediyoruz.

Operasyona karar verilen hayvanların 36 saat önceden sütle beslenmesi ve operasyona geleceği son 24 saatte aç bırakılması tenbih edilerek hayvan sahibine gün verilir.

Materiyel: serviyet pensleri, bisturi (skalpel), düz makas, sıçan dişli pens, anatomik pens, pens hemostatik, üçlü ekartör (kulak spekülümü de kullanılabilir, veya iki ekartör) iğne tutan, dikiş iğnesi, ustura veya jilet, keten veya ipek iplik, 0-1 numara catgut, sulfamit tozu, cristal penicillin, gazlı bez, steril pamuk, ortası delik veya iki ayrı serviyet, alcool, teintür d'iode, seçilen anesteziklerden biri.

Sterilizatörün zeminine kâfi miktarda pamuk konulup aletler yerleştirilir ve kaynamaya konulur. Bu esnada masaya alınan hayvan yeniden muayene edilip operasyon bölgesi hazırlanır.

Seçim yeri: kliniğimizde ovariectomi fossa paralumbalis'ten ve dah ziyade sol açıklık çukurluğundan yapılmaktadır. Bölge, önde son kosta, arkada kalça, yukarda bel kasları ve bel omurlarının proc. transversusları ile sınırlıdır. Ensizyon yeri son kosta ile kalça arasındaki mesafenin ortası ve bel kaslarından biraz aşağıdadır; daha pratik olarak son kostadan iki üç parmak geride ve bel omurlarının proc. transversus'larının bitim yerinden iki üç sm. aşağıdan başlamak üzere 2-3 sm. uzunlukta bir ensizyon yapılır. Operasyon sahasının kılları önce makasla kırpılır sonra sabunlanıp ustura veya jilette traş edilir.

Anestezi: Kediler hemen daima ether inhalasyonu ile genel anesteziye tabi tutulur. Bir yardımcı ön ve arka bacakları tutar, enseyi tutan diğer yardımcı (narkozitör) ether maskesini kedinin başına geçirir. Bir eksitasyon devrini takiben kedi narkoza girer.

Köpeklerde canlı kiloya 0,29 gram hesabıyla, % 10 luk steril chloral hydrate solüsyonundan ılık ve çok yavaş olarak intravenöz enjekte etmek suretiyle genel anestezi temin edilir. Anestezi solüsyon venaya, ön ayakta medial kısımda V. radialis'ten, arka bacakta içte V. saphena

veya dışta V. tarsalis recurrens'ten verilir. Bir yardımcı venayı belirtmek için bacağı yukardan boğar, iğne damara girip enjeksiyon başladığı anda gevşetir.

Canlı kiloya 0,029 gram hesabiyle nembütal köpeklere damar içi, kedilere periton içi (% 3 lük solüsyon halinde) verilerek iyi bir narkoz elde edilir. Pratikte çalışan arkadaşlar nembütal sodyumu (pentobarbital sodyum, Abbott; Abbott firmasının 0,1 gramlık 10 kapsülünü ihtiva eden tüplerini) her eczanede bulabilirler. 1-2 kapsül içindeki toz nembütal 3-6 cc. serum fizyolojikte eritilip kediye, (canlı kilo başına 0,029 gram hesabiyle) periton içi verilirse uzun bir uyku temin eder ve operatörün yalnız dahi çalışmasını mümkün kılar. Periton içi enjeksiyon için, kedi ön bacaklarından yukarı kaldırılıp arka kısmı sarkıtılır. Enjektörün iğnesi processus xyphoideus'un hemen altından linea alba'nın biraz sağ veya solunda, yukarıdan aşağı batırılmak suretiyle enjekte edilir. Köpeklere canlı kiloya (0,029 gram hesabiyle) % 3 lük solüsyon halinde damardan, çok yavaş olarak enjekte etmelidir.

Nembütal'in en büyük mahzuru operasyon sonu uykunun çok uzun devam etmesidir (24 - 48 hatta 72 saat). Hayvan narkoza girince ön tarafı biraz aşağı gelecek şekilde operasyon masası basküle edilmelidir. Ön ayaklar öne, arka ayaklar ve kuyruk arkaya gerilip bağlanır.

Operasyon: Operasyon sahası önce teintür d'iode ile dezenfekte edilip alchoolle silinir. Elleri asepsi ve antisepsi kaidelerine uygun olarak steril hale gelen operatör, serviyetleri yerleştirip ensizyon yerini tahdid eder.

Sol elin baş ve işaret parmaklarıyla seçim yeri gerilir, sağ eldeki bisturi ile deriye 2-3 sm. uzunlukta yukardan aşağıya bir ensizyon yapılır. Yardımcı çok hafif olan kanamayı pamuk tamponlarla durdurur, fazla kanamalarda damara pens hemostatik veya ligatür konur.

Deri altında meydana çıkan yağ dokusu sol eldeki sıçan dişli pensle kaldırılıp bir makas darbesiyle kesilir, karşımıza kas tabakaları çıkar. Ucu eğri ve küt olan bir pens sağ elin işaret parmağı ile tahdit edilerek bir darbeye bütün kas tabakalarını ve peritonu deler. Pensin ucu küt ve barsaklar da kaygan olduğundan yaralanma ve saire gibi hiç bir can sıkıcı hadise husule gelmez. Pensin şubeleri açılmak suretiyle delik genişletilir, bu suretle kaslarda hiç bir maddi kayıp ve kanama olmadan, her kas kendi lifleri istikametinde ayrılır. Sol ele alınan üçlü ekartörle (bulunmadığı zaman bir kulak spekülümü, veya üç

pens hemostatikle veyahut yara dudaklarını öne ve arkaya çekecek iki ekartörle) karın boşluğu güzelce kontrol edilir.

Ensizyon uygun yerden yapıldıkta, süperfisiyel ovaryum, deliğin tam karşısında ve biraz dorsalde kolayca bulunur. Bir pensle dışarı alınan ovaryum iki uçtan keten veya ipek iplikle ligatüre edilip dikkatlice ve tamamen kesilip çıkarılır, kurulur, kanama olup olmadığını kontrol için biraz beklenir, biraz sulfamit tozu veya cristal penicillin ekilir. Ovaryum ilk anda bulunamazsa sabırla ve dikkatlice aramak ve parmağı karın boşluğuna sokarak onu bulmak gerektir.

Superfisiyel kornu elden bırakılmadan diğer ovaryum aranır. Süperfisiyel kornu uteri cranial'e doğru çekilerek, delikten içerisi kontrol edilmek suretiyle bifurcatio uteri görülür ve pens yardımı ile alttaki cornu uteri tutulup deliğe doğru çekilir; bu esnada üstteki cornu uteri bırakılır. İkinci ovaryum da ön ve arka uçlarına yakın yerlerden, birincide olduğu gibi, ligatüre edilip kesilir, kanama olup olmadığı kontrol edilir, biraz sulfamit veya penicillin tozu ekilip karın boşluğuna bırakılır.

Eğer ovaryum bütün aramalara rağmen bulunamazsa, sol elin işaret parmağı açılan delikten karın boşluğuna sokulup vesica urinaria (parmakla çok kolay hissedilir) nın dorsalinde bulunan cornu uterilere takılıp çekilmeye çalışılır; yine bulunamazsa küt bir sonda vaginaya dikkatlice sokulup hareket ettirilir, bu hareketleri karın boşluğunda hisseden parmak kornuları bulmakta zorluk çekmez; yine bulunamazsa ensizyonu genişletmek suretiyle karın boşluğunun daha geniş bir kısmı kontrol edilerek ovaryum kolayca bulunur. İkinci ovaryumun bulunmasında zorlukla karşılaşılırsa, süperfisiyel kornu dikkatlice biraz daha kuvvetli olarak craniale çekilirken yaranın arka dudağı bir pensle tutulup arkaya çekilir ve bu esnada delik bir el lâmbası ile aydınlatılarak bifurcatio yeri aranır.

Kedilerde ovaryum kolayca teşhis edildiği kalde, köpeklerde peritonla iyice sarıldığından dikkatli bakmak icabeder.

Genel durumun muayenesinde gebeliği tesbit edilemeyip operasyona yatırılan hayvanlarda, karın boşluğu açıldığında gebe olduğu görtülünce ya histerektomi'ye baş vurulur yahutta bir müdahale yapılmadan yara kapatılır.

Ovaryumlar kesilip alındıktan sonra dikiş başlamadan önce pens ucuna alınan bir tampon karın boşluğuna sokularak yeniden bir kanama olup olmadığı kontrol edilir. Delikten içeri bolca sulfamit tozu veya kristal penicillin ekilerek dikiş başlanır.

Dikiş: Kedilerde 0-1 numara catgut ile bütün kas tabakalarını ve peritonu içine alan bir veya iki basit dikişle kas tabakası kapatılır, bu esnada iğnenin barsakları yaralamamasına dikkat edilir.

Köpeklerde kaslara kat dikişi koymak gerekir. M. transversus ve periton birlikte dikilir, M. obliquus internus ve M. obliquus externus'ü ayrı dikiş konur. Deri, keten veya ipek iplik kullanılarak enzisyonu uzunluğuna göre 2-3 basit dikişle kapatılır, yaraya teintür d'iodo sürülür. Yara hattının alt ve üst uçlarına ayrıca iki iplik geçirilip düğün atmadan bırakılır, bir kurşun kalem kalınlığında veya biraz daha kalınca yuvarlanan bir gazlı bez (rule) yaranın dudaklarını kapatacağı tarzda yerleştirilir ve serbest bırakılmış olan iplikler rulenin üzerinden düğümlenir. Veyahut yara bir pansumanla kapatılıp üzeri lokoplas veya sargı bezi ile sarılır. Fazla huysuz hayvanlara ayrıca bandaletlik sargı da tatbik edilebilir. Gerek rule gerekse pansuman yarayı koruduğu gibi içteki seroziteyi emme bakımından da ayrı bir değer taşır.

Operasyonun haftasında dikişler alınır.

Kaza ve komplikasyonlar: Kedilerde etherle genel anestezide hiçbir can sıkıcı durum meydana gelmemektedir. Bir vak'ada ether maskesinin alt deliği avucla tıkanıp kedinin başına iyice geçirilmesiyle kedi hiç hava alamadığı için asfeksiden ölmüştür. Yine ether maskesinin başa geçirmeden önce kedi iyice zabt ve tesbit edilmelidir. Bu ihmalden yüzünden bir vak'ada da eksitasyon devrinde tibya kırığı husule gelmiştir.

Chloral hydrate ile narkeze edilen köpeklerden bir tanesi henüz operasyon başlamadan önce ölmüştür.

Nembutal ile anestezide teneffüs kollapsı görülmektedir. Bu halde operasyon hemen bırakılır. Hayvana nembutalin antagonisti olan solüsyon strychine (kediye 1/2 mgr., köpeğe 1 mgr.) veya solüsyon proketa mide (kedilere 1/4 amp., orta boy köpeklere 1/2 amp.) enjekte edilir. Bunlar bulunamazsa kalb analeptikleri de kullanılabilir.

Narkoz esnasında bilhassa rasfladığımız arıza solunum kollapsıdır. Bu halde, bir yandan dil muntazam fasılalarla çekilip bırakılırken, aynı fasılalarla göğüs üzerine el ayasıyla basılmak suretiyle sun'i teneffüs yaptırılır. Deri altına 1-2 cc. ether enjekte edilir. Cardifor, pentazol, cardiazol gibi kalb analeptikleri (kedilere 1/2 ampulden fazla yapılmaz) ve 20-40 cc. ılık serum fizyolojik enjekte etmek faydalıdır.

Operasyondan sonra antibiotik enjeksiyonu profilaksi bakımından faydadan uzak değildir. Asepsi ve antisepsi kaidelerine uyulmasına rağmen

men bazan yara supure edebilir. En çok rastladığımız arıza, operasyon yerinde deri altında serozitenin toplanmasıdır. Palpasyonda dalgalanma hissedilmesiyle serozite olduğu kolayca tesbit edilir. Alt kısmından bir enjektör iğnesi ile bu serozite kolayca boşaltılır ve hiç bir can sıkıcı durum olmaz.

Bazı defa dikişlerin; dişlenmesi veya hayvanın bu kısmını yalaması, yüksek yerlerden atlaması, sahibinin dikkatsizliği yüzünden açıldığına şahid olduk. Bu hallerde yeniden dikiş koymak veya açık yara gibi tedavi etmek yollarından birini seçmek gerekir.

Daha önce Hayvanları Koruma Derneği kliniğinde ovariectomi operasyonuna tabi tutulan bir kedi, bu operasyondan sonra yavru yaptığı şikâyetiyle kliniğimize getirildi. Fossaparalumbalisten operasyon yapmak için karın boşluğunu açtığımızda sağ ve solda ufak ovaryum dokusu parçası (dah önceki operasyondan kalan parça) ve yine her iki tarafta (sağda daha büyük) kistik degenerasyon tesbit ettik. Ovaryum dokuları ve kistik degenerasyonlar radikal olarak ekstirpe edilmek suretiyle operasyon tamamlandı. Aradan bir seneden fazla zaman geçtikten sonra hayvan sahibinden aldığımız bilgiye göre son operasyonun başarılı olduğu anlaşıldı.

İyice ligatüre ettikten sonra tek taraflı ovariectomi yaptığımız kedi ve köpeklerde kızgınlığın meydana geldiğini ve fakat gebeliğin husule gelmediğini müşahede ettik.

Ankara kedilerinin ovariectomi operasyonuna, yerli kedilerden daha hassas oldukları müşahedelerimiz arasındadır.

Yara hattı büyük çoğunlukla rule vasıtasıyla korundu, nadiren pansuman ve sargı tatbik ettik.

Dikişler her zaman operasyondan bir hafta sonra alındı.

SONUÇ: Son beş yıl içinde (1956 - 1960) kliniğimizde 165 kedi ve 44 köpek fossaparalumbalisten ovariectomi operasyonuna tabi tutuldu. Ölüm nisbeti % 1, perprimam iyileşme % 95, takip edilemeyen % 1, kaza ve komplikasyonlar ise yüzde 3 tür.

Operasyon sonu arıza ve komplikasyonlardan ölüm yoktur, ancak anestezi esnasında 2 ölüm husule geldi. Bu da narkoza verilmesi icabından önemi belirtir.

Son beş yıl (1956 - 1960) içinde kliniğimizde Operasyon yapılan kedi ve köpeklerin yıl ve aylara göre dağılışı aşağıdaki cetvelde gösterilmiştir

		Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Toplam
1956	Kedi	6	1	5	2	—	3	1	—	1	8	2	2	31
	Köpek	1	—	1	1	—	1	—	—	2	3	1	—	10
1957	Kedi	—	5	8	6	4	5	1	3	4	6	2	2	46
	Köpek	5	1	—	1	1	—	1	1	1	1	—	—	12
1958	Kedi	2	1	3	2	1	4	1	—	—	2	6	1	23
	Köpek	1	1	1	3	—	2	—	1	—	—	—	—	9
1959	Kedi	1	—	—	—	3	1	1	—	1	—	7	11	25
	Köpek	—	—	1	—	2	—	—	1	—	—	1	—	5
1960	Kedi	5	2	1	2	3	3	4	3	1	2	5	9	40
	Köpek	—	1	3	—	—	—	—	—	—	2	—	2	8
Toplam	Kedi	14	9	17	12	11	16	8	6	7	18	22	25	165
	Köpek	7	3	6	5	3	3	1	3	3	6	2	2	44

Cetvelin tetkikinden kolayca anlaşılacağı üzere yaz aylarında operasyon sayısı bir hayli düşüktür.

Ö Z E T

Bu yazıda kedi ve köpeklerin Ovariectomi operasyonlarındaki müşahedelerimiz zikredilmiştir. Veteriner Fakültesi Doğum ve Jinekoloji Kliniğinde son 5 yıl (1956 - 1960) içinde 165 kedi ve 44 köpeğe ovariectomi operasyonu tatbik edilmiştir. Yazımızda bu vak'larda tatbik olunan operasyon tekniği ve sonuçları belirtilmektedir. Vak'aların takriben % 95 i per priman iyileşmiş, % 1 i ölümlle neticelenmiş, % 1 i takip edilememiş, % 3 ü komplikasyonla sonuçlanmıştır. Anestezi sonucu yalnız 2 vak'a kaybedilmiştir.

Bu operasyonlarda; kediler için ether inhalasyonunun, köpekler için

ise % 10 kloral hidrat'ın damar içi kullanılmasının ekonomik ve tatmin-kâr bir anestezi temin ettiğine kani olduk.

SUMMARY

This article reports the observations on ovariectomy operations in dogs and cats. In the clinic of Obstetrics and gynecology of Veterinary faculty, Ankara - Turkey last 5 years (1956 - 1960) a total of 165 cats and 44 dogs have been spayed. The technic and the results of these cases are discussed. About 95 percent of the cases healed with first intention, 1 percent ended in death, 1 percent could not be followed and 3 percent were complicated cases. Only 2 cases were lost from anesthesia. We found for cats ether inhalation and for dogs 10 percent chloral hydrate intravenously satisfactory and economic.

LİTERATÜR

- 1 — Başer, T. : Operasyon ders notları, (1959 - 1960).
- 2 — Erk, H. : Genç köpeklerde dikişsiz ovariectomie, Vet. Hek. Der. sayı 114-115, sayfa 2797 - 2818, Güzel İstanbul Matbaası Ankara, 1956.
- 3 — Erk, H. : Köpeklerde bilhassa jinekolojik operasyonlarda intravenöz kloral hidrat enjeksiyonu ile genel anestezi temini hususunda deneme ve müşahedeler. Vet. Hek. Der. Der. sayı 106 - 107 sayfa 2374 - 2381, Güzel İstanbul Matbaası Ankara 1955.
- 4 — Erk, H. : Ders notları, (1959 - 1960).
- 5 — Marcenac, N., Bordet, R., Laquay, S. : Ovariectomie de la Chatte, Rec. Med. Vet., Tome CXXVIII P. 529 - 540, Vigot frères Editeurs, Paris, 1952.
- 6 — Mc. Cunn, J. : Hobday's Surgical Diseases of the Dog and Cat. Baillière, Tindall and Cox. 316-317, London 1947.
- 7 — O'Connor, J.J.: Dollar's Veterinary Surgery. Baillière, Tindall and Cox. 414-415, London 1952.
- 8 — Temizer, M. : Carnivor şirurjisinde anesteziye general ve nembutal + Novalgine kombinasyonu üzerine araştırmalar (henüz neşredilmedi).